

Gabriel Roura, canonge i arxiver

Darrere d'aquella imatge d'home senzill, afable i acollidor, s'hi amagava un erudit, un dels màxims coneixedors de la història altmedieval del nostre país i, sobretot, un mestre. La mort de Mn. Gabriel Roura representa una gran pèrdua per al món de la cultura de Girona.

Nascut el 14 d'agost de 1932 a Figueres, Mn. Gabriel Roura i Güibas va viure el període de la seva infantesa en plena Guerra Civil. Pocs anys després de la finalització del conflicte, l'any 1943, va entrar al seminari de Girona per fer estudis eclesiàstics i s'hi va estar fins a l'any 1955, en què va rebre l'ordenació de prevere.

Per tots els llocs on va exercir les seves funcions com a capellà va deixar entre els seus parroquians

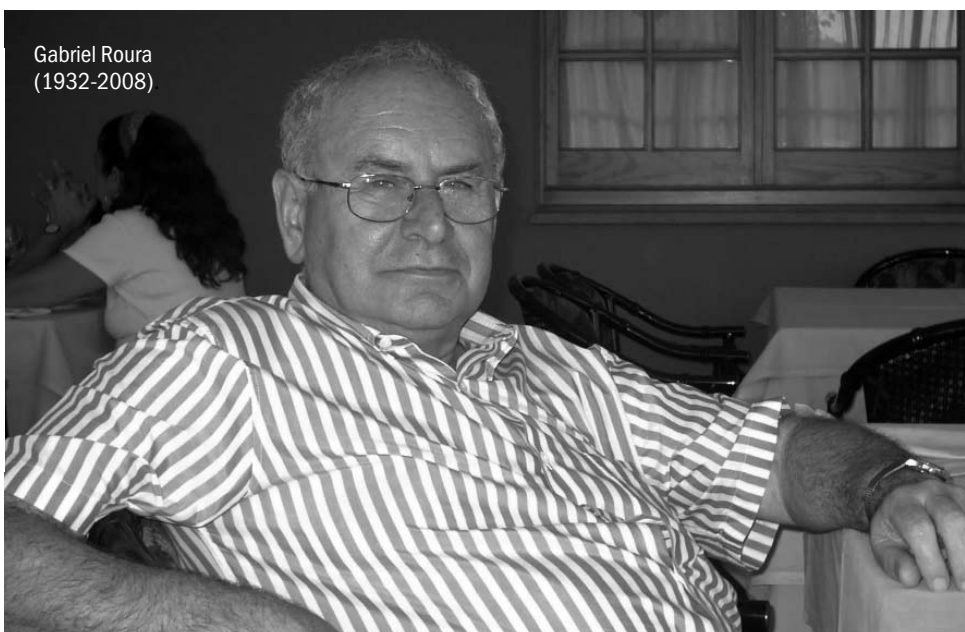
un profund record per les seves qualitats humanes i personals. A partir de l'any 1972 combinà les tasques parroquials amb els estudis d'història medieval, primer al recentment creat Col·legi Universitari de Girona, i després a la Universitat Autònoma de Barcelona. El 6 de desembre de 1975 havia estat nomenat auxiliar i després fou designat arxiver diocesà pel bisbe de Girona, Jaume Camprodon. L'especial interès de mossèn Roura

pel període altmedieval, sobre el qual era un veritable expert, el va portar a sol·licitar el càrrec d'arxiver auxiliar de la catedral de Girona (Arxiu Capítular), que se li va concedir el desembre de 1977; hi va entrar com a ajudant del també cèlebre mossèn Jaume Marquès, canonge arxiver de la catedral. El primer de maig de 1981, després de la renúncia del dit Marquès, prengué possessió del càrrec de canonge arxiver, que exercí fins a la seva mort.

Va treballar de manera incansable per difondre entre els investigadors les eines bàsiques per accedir als fons medievals i moderns, la paleografia i la diplomàtica, i va participar en nombrosos curssets organitzats pels diferents arxius de la ciutat. Tots els que vàrem optar pels estu-

dis de medieval durant aquest llarg període d'activitat docent vàrem passar per les seves classes magistrals, en les quals ens ensenyava a llegir d'una manera senzilla però efectiva els textos històrics. Els cursos que impartia es completaven amb una visita pràctica a l'arxiu que ell dirigia, l'Arxiu Capítular, on els alumnes tenien un primer contacte directe amb la documentació original. De la seva tasca docent, tant els antics estudiants com els seus companys professors en guardem un grat record. La seva senzillesa, bonhomia i caràcter obert, la seva accessibilitat i la seva gran cultura i coneixements feien que tothom que el tractava, tingués les idees que tingués, li guardés amistat i respecte. Molts historiadors, arxiviers, arqueòlegs o estudiants universitaris acudien a l'Arxiu Capítular a demanar-li consell i ajuda, o bé col·laboració. Sempre va tenir les portes de l'arxiu obertes a tothom, sense cap excepció.

A partir del 23 d'abril de 1990, dia de Sant Jordi, mossèn Gabriel Roura va prendre possessió del càrrec de president del Capítol, amb la feixuga càrrega de tirar endavant la catedral, que es mantenia i continuava mantenint-se amb els únics ingressos de les entrades dels visitants. Durant la seva presidència

Gabriel Roura
(1932-2008)

Emili Ros, a l'ombra de Rahola

es portà a terme les restauracions del retaule de plata daurada de l'altar major, del baldaquí i del vitrall de Carlemany (situat sobre la porta dels apòstols), pagades íntegrament amb els ingressos que el Capítol obtenia de les visites del Tresor o inclús per mitjà d'algun préstec bancari (la visita a l'interior de la catedral era lliure, i els ingressos eren molt inferiors als actuals). La restauració de la façana i de la torre del campanar va poder ser assumida gràcies a les ajudes de la Generalitat, la Diputació, l'Ajuntament i el Bisbat de Girona. El Capítol, però, també hi va haver de contribuir amb una quantitat considerable. Els diners que s'aconseguien amb els drets de reproducció de la nova edició del *Beatus* per l'empresa de Barcelona Moleiro Editors serviren íntegrament per cobrir part de les despeses de restauració. A més, també sota la seva presidència, i gràcies a la col·laboració del Centre de Conservació i Restauració de Béns Culturals Mobles de la Generalitat de Catalunya, es va procedir a la restauració dels retaules artísticament més valuosos de l'interior de la catedral: els de l'Anunciació, de la Concepció, de Sant Narcís, i de Sant Rafael. Així mateix, Gabriel Roura va potenciar l'estudi històric de la catedral: un any després

L'excursionista Emili Ros Giralt, esportista conegut i poeta secret, ha coronat el cim dels noranta anys. La notícia no ha sortit als diaris, perquè l'Emili va renunciar a ser famós el dia en què es va casar amb Carolina Rahola, filla del prohoms gironí afusellat pels franquistes, i va incorporar-se de ple al triple dol de la família: per la pèrdua del pare, per la injustícia comesa i pel menyspreu de la ciutat. Del mort no se'n podia parlar, i els supervivents eren mirats de lluny, amb recel o amb reticències. Submergit en aquell dolorós reducte, l'Emili va fer costat a l'esposa, va acollir la vídua i va omplir la llar amb la tendresa dels fills. De la feina a casa i de casa a la feina, va viure i ha viscut sempre «a l'ombra allargada i heroica de l'avi Carles», com ha escrit un dels seus descendents.

Amb la joventut cremada per la guerra i la por impregnada al cos per la postguerra, l'Emili Ros va veure definitivament estroncada la seva vena poètica: els últims versos porten data de 1936 i 1937. Ara, en complir noranta anys d'experiència i de paciència, fills i filles, gendres i nores, néts i nètes han aplegat, en edició privada, aquells poemes ben ritmats i rimats que ell titulà «Moments d'adolescència», rescatats dels pulcres manuscrits d'una vella llibreta, i els han precedit d'una llarga lletania d'elogis que perfilen amb precisió els trets de la seva personalitat: ètica indomable, moral de ferro, valenta impavidesa, callada i serena assumpció dels fets, integritat, vitalitat, fortalesa, optimisme, coratge, amor a la natura... Aquest és, en efecte, l'Emili Ros que hem tingut la sort de conèixer: un home bo, aureolat d'una inefable puresa, que ha viscut prou per veure superada la tragèdia amb dosis progressives de normalitat, desgreuge i reconeixement. Ha viscut, sí, a l'ombra de Rahola, però va ser justament ell el qui va encendre en aquella foscor terrible la llum de la seva presència balsàmica, la flama inextingible d'una honradesa i una generositat exemplars.

Narcís-Jordi Aragó

del seu nomenament com a canonge arxiver i coincidint amb el novè centenari de la mort del comte Ramon Berenguer II, el 5 de desembre de 1982, va promoure l'exploració dels dos sepulcres comtals, el de Ramon Berenguer II i el de la comtessa Ermessenda, per part d'un equip d'especialistes. Uns anys més tard, com a president del Capítol, donà permís a un equip internacional de tècnics per realitzar unes prospeccions geofísiques en el subsòl de la catedral, i posteriorment va autoritzar dues campanyes d'excavació en el mateix subsòl, que aportaren informació sobre la catedral romànica.

Malgrat totes les tasques encomanades i que el fet de ser president del Capítol li robava moltes

hores de visites, entrevistes, recerca de subvencions i ajudes..., no va abandonar mai la seva passió per l'estudi i la recerca històrica. Encara que potser poc coneguda, per la seva especialització, la seva bibliografia és extensa. Cada any publicava un article erudit sobre els manuscrits litúrgics de l'Arxiu Capitular a la revista *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics de l'Institut d'Estudis Catalans, i en totes aquelles revistes d'àmbit local que li demanaven la seva col·laboració. Les poques estones que li quedaven, les dedicava a la transcripció i estudi de la Consuetud de 1360 de la Catedral de Girona, manuscrit importantíssim per al coneixement dels costums i usos

litúrgics de la Girona del segle XIV. Després de deixar voluntàriament el càrrec de president del Capítol el 2006, ja que estava a punt de fer 75 anys (l'edat de passar a ser canonge honorari), estava ple de projectes i d'il·lusions. Tenia encetats diversos estudis: sobre la família de l'ardiaca major Arnau de Raset, sobre els Margarit, sobre la dinastia de canonges Pagès... La seva mort sobtada (un atac de cor) li va impedir acabar-los. Com diria un manuscrit antic, d'aquells que ell tant estimava, «Va tornar a la casa del Pare el dia 5 de les calendes de març (26 de febrer) de l'any del Senyor de 2008. Que descansi en Pau».

Joan Villar Torrent